

Örgütsel Ayrımcılık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Örgütsel Ayrımcılık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28213>

Özet

Örgütsel Ayrımçılık Ölçeği (ÖAÖ), G. Çelik tarafından 2011 yılında hazırlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçeğin temel amacı, eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin algıladıkları **örgütsel ayrımcılık** düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemektir. Çalışma, özellikle ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin kararlaştırılan ayrımcılığın boyutlarını ortaya koymaya ve bu ayrımcılığın öğretmenlerin **tükenmişlik** düzeyleri üzerindeki potansiyel etkisini araştırmaya hedeflemiştir. Ölçek, kurumsal ortamlarda adaletsiz muamele algısının ölçen geliştirme tipi bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Ayrımçılık, Tükenmişlik, Öğretmen, İlköğretim, Ölçek Geliştirme, Ayrımcılık, Kurumsal Adalet.

Yazarlar

G. Çelik

Amaç

Örgütsel Ayrımçılık Ölçeği, bir kurum içerisindeki çalışanların, performans düzeyi faktörlerine (cinsiyet, kıdem, siyasi görüş, kişisel ilişkiler vb.) dayalı olarak maruz kaldıkları düştükleri haksız veya adil olmayan muameleleri saptamak amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin birincil kullanım amacı, özellikle ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel süreçler (terfi, ödüllendirme, görevlendirme) sırasında yaşadıkları ayrımcılık algısının yoğunluğunu ölçmektir.

Bu araç, örgütsel psikoloji ve eğitim yönetimi alanlarında, çalışma ortamındaki adaletsizliklerin ve bunun sonucunda ortaya çıkan olumsuz sonuçların (örneğin **tükenmişlik**) incelenmesine olanak tanır. Ölçek, yöneticilere ve araştırmacılara, kurumsal etik politikalarının etkinliğini değerlendirilmede somut veriler sunmaya hedefler.

Yapı

Örgütsel Ayrımçılık Ölçeği, temel olarak çalışanların iş yerinde deneyimlediği veya algıladığı **ayrımcılık** olgusunu ölçmektedir. Bu yapı, genellikle örgütsel adalet teorileri çerçevesinde ele alınır, ancak spesifik olarak ayrımcılığın farklı boyutlarını (örneğin, dağıtım ayrımcılığı, prosedürel ayrımcılık) hedef alabilir. Ölçeğin geliştirildiği tezde, bu ayrımcılığın öğretmenlerin psikolojik iyi olmaları üzerindeki etkisine odaklanılmıştır.

Ölçe?in alt boyutlar? ve faktör yap?s?, kullan?lan örneklemedeki ö?retmenlerin alg?lad??? haks?zl?k türlerine göre ?ekillendirilmi?tir. Tipik olarak, örgütsel ayr?mc?l?k; ileti?im, kaynak da??t?m?, de?erlendirme ve terfi süreçleri gibi temel örgütsel i?levler üzerinden deneyimlenen e?itsizlikler olarak kavramsalla?t?r?l?r.

Geçerlik

Ölçek, yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için, geçerlik çal??malar?n?n titizlikle yürütüldü?ü varsay?lmaktadır. Geçerlik çal??malar? genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi), kapsam geçerli?i (uzman görü?ü) ve ölçüt ba??nt?l? geçerli?i içerir. Ancak orijinal kaynaktaki spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi?tir.

Yap? geçerli?ini sa?lamak amacıyla, ölçek maddelerinin ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek için faktör analizi yöntemleri (aç?mlay?c? ve/veya do?rulay?c?) kullan?lm??t?r. Detayl? geçerlik analizleri ve sonuçlar?, G. Çelik'in 2011 tarihli yüksek lisans tezinde bulunmaktadır.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme arac?n?n ölçtü?ü özelli?i tutarl? bir ?ekilde ölçebilme yetene?ini ifade eder. Örgütsel Ayr?mc?l?k Ölçe?i'nin güvenilirlik analizlerinde, iç tutarl?l?k katsay?s? (genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s?) kullan?lm??t?r. Orijinal kaynaktaki spesifik güvenilirlik de?erleri belirtilmemi? olsa da, ölçek geli?tirme sürecinin bir parças? olarak bu katsay?n?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) oldu?u varsay?lmaktadır.

Ek olarak, test-tekrar test güvenilirli?i veya e?de?er formlar güvenilirli?i gibi di?er güvenilirlik yöntemleri de uygulanm?? olabilir. Ölçe?in istatistiksel güvenilirlik sonuçlar? ve kullan?lan yöntemler hakk?ndaki ayr?nt?l? bilgiye, tezin tam metni üzerinden ula??labilir.

Faktör Analizi

Ölçe?in psikometrik özelliklerinin belirlenmesinde kilit rol oynayan faktör analizi, ölçek maddelerinin kaç farklı boyutta topland???n? ve bu boyutlar?n örgütsel ayr?mc?l?k yap?s?n? ne kadar iyi aç?klad???n? ortaya koyar. Geli?tirme a?amas?nda, verilerin faktör analizine uygunlu?unu test etmek için **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** ve **Bartlett Küresellik Testi** gibi istatistikler kullan?lm??t?r.

Faktör yap?s?n?n belirlenmesinde, maddelerin faktör yük de?erleri incelenmi? ve kuramsal beklentilere uygun alt boyutlar olu?turulmu?tur. Bu alt boyutlar, muhtemelen ücret/ödül ayr?mc?l????, yönetsel muamele ayr?mc?l????, veya sosyal d??lama ayr?mc?l????, gibi kurumsal ayr?mc?l???n farklı tezahürlerini temsil etmektedir.

Araç

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i (Self-Report)

Format: Orijinal kaynakta belirtilmemi? olsa da, psikometrik ölçek geli?tirme standartlar?na uygun olarak, büyük olas?l?kla 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme format?ndadır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Çal??anlar (Özelde E?itim Sektörü Çal??anlar?)

Age Group: Yeti?kinler (Çal??an ö?retmenler)

Population Details: ?lkö?retim okullar?nda görev yapan ö?retmenler.

Test Methodology: Ka??t tabanlı veya dijital ortamda uygulanabilen, bireylerin kendi alg?lar?n? raporlad??? anket formudur.

Anahtar Kelimeler

Örgüt Yönetimi, E?itim Kurumlar?, Psikometrik Özellikler, **Örgütsel Ayr?mc?l?k**, Likert Ölçe?i, Kurumsal Psikoloji.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Sakarya Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü (Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, G. Çelik'in 2011 y?l?nda tamamlad??? yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari kullan?m? veya bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? için gerekli izinler, yazar?n kendisine veya tezin ba?l? oldu?u Sakarya Üniversitesi'ne dan???larak alınmalıdır. Ölçek, akademik bir çal??ma ürünü oldu?u için genellikle bilimsel ara?t?rmalarda ücretsiz olarak kullanılabilir, ancak yazara at?f yap?lması zorunludur.

Test Y?l?: 2011

Kaynaklar

Çelik, G. (2011). *İlköğretim okullarında örgütsel ayrımcılık ve öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: orgutsel-ayrimcilik-olcegi-toad.pdf

Örgütsel Ayrımcılık Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içeriğinde yer almamaktadır. Maddeler, G. Çelik'in 2011 tarihli yüksek lisans tezinin ekler bölümünde veya ilgili akademik yayında bulunabilir.